

«PER A SORPRESA DE MOLTS, LES SANCIONS A RÚSSIA ESTAN FUNCIONANT»

Víctor Burguete, investigador sènior de l'àrea de Geopolítica Global i Seguretat de CIDOB

EN CONVERSA AMB

Samantha Gross, directora del programa de Seguretat Energètica i de la Iniciativa per al Clima de la Brookings Institution

SAMANTHA GROSS

És una de les principals expertes internacionals en matèria de seguretat energètica. Enginyera química de formació amb més de 25 anys d'experiència, ha treballat a l'administració dels Estats Units, on va exercir, entre altres càrrecs, de directora d'Energia Neta i Canvi Climàtic del Departament d'Energia dels EUA. En el món acadèmic ha esdevingut una veu autoritzada en els debats al voltant de l'energia, el medi ambient i la gestió política. Gross s'ha especialitzat en el camp de la transició cap a una energia de baixes emissions i les seves repercussions sobre el mercat energètic i les ambicions geopolítiques dels estats.

Víctor Burguete (VB): Benvinguda Samantha, i gràcies per acompanyar-nos avui en una nova edició de *Converses amb CIDOB*, per parlar de la dimensió securitària de l'energia; un tema que, des de la crisi ucraïnesa, és una qüestió central de l'agenda política internacional.

Samantha Gross (SG): Gràcies per convidar-me, és un plaer poder conversar amb vostès de tots aquests temes.

VB: Voldria començar tractant la situació excepcional per la qual l'escenari energètic ha transitat aquest últim any. En un article recent, vostè subratllava que després del pic dels preus de l'energia, és força probable que el tema desaparegui progressivament dels titulars de premsa. No obstant això, a causa de la guerra a Ucraïna, que no té encara un horitzó clar, esperem veure canvis molt importants en el panorama energètic durant tot el 2023. Com preveu que evolucionarà, a grans trets, el mercat energètic global aquest any, en termes de preus i de seguretat energètica? Veu possible afirmar que Europa ja ha passat el tràngol més amarg de l'augment dels preus de l'energia i que es troba fora de perill?

SG: Em temo que els mals de cap d'Europa encara no s'han dissipat, almenys pel que fa a la seguretat del seu subministrament de gas. M'ha alegrat molt veure que Europa ha pogut passar el darrer hivern sense grans penúries. No obstant això, el repte que tenim a tocar és que aquest any no s'espera que apa-

reguin noves reserves de gas líquid (LNG) al mercat. A això s'hi suma que les polítiques restrictives de la Xina per la COVID-19 han acabat, motiu pel qual, amb la mateixa oferta de gas caldrà satisfer una demanda molt més alta, i això previsiblement afegirà pressió sobre el LNG disponible, un fet que pot comprometre l'abastiment del proper hivern, ja que aquest va ser clau per mantenir les llars calentes i els negocis oberts el darrer hivern. Pel que fa al petroli, hem conegut fa poc la voluntat de l'OPEP+ de retallar les quotes de producció, una decisió sorprenent en el context d'un mercat cada vegada més pressionat per la fi dels confinaments a la Xina. Això coincideix amb la previsió per part de l'Agència Internacional de l'Energia que, a finals d'aquest any, augmenti la demanda de petroli i la pressió sobre el subministrament, fet que farà que els dos components essencials del mix energètic –gas i petroli– estiguin tensionats la resta del 2023.

VB: Indubtablement, aquest sembla un futur fosc per a Europa. Estarem, per tant, obligats a reduir la demanda d'energia de cara al proper hivern?

SG: Em temo que sí, que Europa es veurà forçada a reduir encara més la demanda d'energia. Part d'aquesta reducció és estructural i conseqüència de la millora en l'eficiència energètica –com ara la substitució de calderes de gas per bombes de calor a les llars–, però una altra part correspon a una destrucció de demanda. És a dir, caldrà tancar o limitar l'activitat industrial que requereix grans



quantitats d'energia per funcionar. Evidentment, la primera opció és més desitjable que la segona. Però el que està clar és que Europa haurà de reduir la seva demanda energètica de cara al proper hivern. I tant de bo sigui un hivern relativament moderat, com el de l'any passat.

VB: Com ha esmentat en la seva primera resposta, un dels efectes colaterals de la dràstica reducció d'importacions de gas rus per part d'Europa ha estat l'augment d'importacions d'LNG, acompanyat de la reobertura de centrals tèrmiques de carbó i el retorn del debat sobre l'energia nuclear. En aquest nou escenari, en que la seguretat energètica ha passat de nou a primer terme, com imagina el *mix* energètic amb què ens abastirem a curt i llarg termini?

SG: Certament, la seguretat energètica capta avui més atenció que abans per raons òbvies però, sincerament, crec que sempre ha estat al capdavant de les prioritats dels estats. Com bé sap, la seguretat energètica se sustenta sobre tres grans pilars: l'accessibilitat, la sostenibilitat i la seguretat. El gran secret és mantenir un equilibri entre aquests tres factors per disposar d'un subministrament raonable d'energia. I crec que, si mirem més enllà de la crisi que travessem actualment, l'horitzó cap on ens dirigim a llarg termini continua sent el mateix, el d'un sistema energètic de nul·les emissions i sustentat en l'electricitat.

VB: Malgrat això, de vegades tenim la impressió que hem volgut avançar massa ràpid en la transició energètica i que potser ens queden caps per lligar. Ho vam veure, per exemple, l'any passat, quan de sobte ens vam adonar de la importància del cabal dels rius per sostenir l'energia nuclear -a causa dels seus sistemes de refrigeració per aigua-, una funció que a Europa s'havia vist dificultada per la sequera. En aquesta línia, quins temes pensa que seran els més importants l'any vinent? A què creu que haurém de dedicar una atenció especial?

SG: Sincerament, no espero grans sorpreses a curt termini. Crec que podem esperar un escenari molt similar en termes de subministrament, malgrat que com ja es deu imaginar, desconec i no tinc capacitat de pronosticar si tindrem un hivern més o menys fred. Del que sí que estic convençuda, és que més tard o més d'hora, ens hauríem vist exposats a una crisi similar a l'actual, ja que donàvem per garantit el subministrament de combustibles fòssils durant tot el procés i semblava,

per tant, que podríem concentrar-nos exclusivament a abordar els canvis. Gràcies a la crisi del gas rus, a Europa ens hem adonat que això no és així en absolut, i que a més de centrar-nos en l'objectiu final -la transició energètica-, haurém de prestar molta més atenció del que havíem previst als estadis intermedis, fet que afegeix una capa de complexitat al tema. Penso doncs, que aquesta era una reflexió que tard o d'hora hauria entrat a formar part del debat sobre l'energia, i que sens dubte la crisi amb Rússia ha situat en el primer pla.

VB: Aleshores, això vol dir que ens hem de preparar novament per a una imminent pujada de preus? Com espera que es comportin els preus els propers mesos d'hivern i també de cara a l'estiu?

SG: Sí, penso que veurem un nou repunt de preus, la magnitud del qual dependrà de múltiples factors, entre els quals hi ha la demanda i, evidentment, la meteorologia. És més que probable que augmenti novament el preu del gas natural i del petroli. L'esperança és que no ho faci tant com l'any passat, especialment durant l'estiu, quan es va generar un cert pànic degut a que Europa va perdre, de sobte, una part enorme del seu subministrament i maldava per cobrir les seves necessitats. La situació actual és diferent ja que Europa es troba en una posició millor. Després de l'hivern, les reserves de gas emmagatzemat encara estan parcialment plenes i no es preveu que el pànic es desfermi. Penso però que això no evitarà que els preus tornin a pujar.

VB: M'agrada que ho esmenti, perquè sovint detecto una certa complaença entre els líders europeus per la fortuna que hem tingut. Hem pogut superar l'hivern sense grans problemes, a diferència de molts altres països, que van passar per grans penúries...

SG: Totalment d'acord. Jo també percebo aquesta complaença i el mateix sentiment d'alleujament per la sort que vam tenir. Però no ens hem d'enganyar. El reajustament de les expectatives pot passar de la nit al dia i sense avisar. No és moment de relaxar-se.

VB: L'any passat vam veure com molts governs, especialment el dels Estats Units i dels països europeus, van anunciar als quatre vents grans projectes d'inversió en renovables -com l'*Inflation Reduction Act* als Estats Units o el *RePowerEU*, en el cas europeu- que aspiraven a reduir la

dependència d'importacions de gas rus, guanyar autonomia estratègica en el marc de la competició amb la Xina i a accelerar la reducció de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle. Em pregunto, però, si creu que aquestes mesures són suficients per assolir els objectius de transició verda i si pot assenyalar-nos els que, al seu parer, són els principals obstacles als quals hem de fer front en aquest àmbit.

SG: La meva impressió és que arran de la situació actual, moltes persones han entès que la transició ecològica contribueix a la seguretat energètica. I ens hem de felicitar que així sigui, ja que això facilitarà aquest procés. Als Estats Units, per exemple, existeixen mirades discrepants entre els actors polítics, però el cert és que ambdós objectius –tant la transició ecològica com la seguretat energètica– ens demanen que deixem enrere els combustibles fòssils. Respecte al que esmentava dels principals obstacles per assolir l'objectiu de la descarbonització, crec que avui dia el més important és la velocitat i la magnitud del que aspirem a aconseguir. És a dir, volem reformar un sistema global que mou bilions de dòlars i que impulsa el conjunt de l'economia; no cal dir que el volum de despesa i inversions que aquest exercici titànic requereix és colossal. I no necessitem solament la implicació dels grans científics i tecnòlegs per dur-lo a terme. La implementació d'aquesta transició energètica exigeix una gran quantitat de professionals, com electricistes, lampistes o mecànics, que treballaran en projectes que necessitaran llicències, permisos, etc. L'abast del repte que ens plantejem és enorme i certament, encara hi ha molta feina per fer. Ens hem de felicitar per la posada en marxa d'aquests programes als Estats Units i a Europa, però no podem perdre de vista l'enorme desafiament que suposa mobilitzar aquesta quantitat de recursos en tan poc temps.

VB: Avui, la Xina és el país que lidera el desenvolupament de gran part de les tecnologies clau per a la descarbonització. Creu que aquests plans industrials que justament ara citava, permetran que Occident retalli distàncies amb la Xina o, al contrari, la dependència respecte la tecnologia verda de la Xina es mantindrà a causa de l'escassetat de mà d'obra a Occident i els avantatges comparatius amb els que ja compta el gegant asiàtic?

SG: Soc moderadament optimista respecte a la possibilitat de que Occident assoleixi els seus objectius. Respecte al que em pregun-

LA TRANSICIÓ ENERGÈTICA SUPOSA ENCARA UN MODEL EXTRACTIU I UN SISTEMA ENERGÈTIC AMB UNA LòGICA INDUSTRIAL QUE, PER TANT, PRODUIRÀ BÉNS INDUSTRIALS

ta de la relació amb la Xina, crec que hem de tenir clar que no podem entrar al joc que ens proposa Beijing, ja que si operem amb les seves regles, mai podrem guanyar. Hem de tenir clar què va en benefici de les nostres economies, i centrar-nos en això. No és realista pensar que, per exemple, de la nit al dia Estats Units o Europa esdevindran productors de panells solars *low cost*, però segur que podem trobar altres sectors en els que les nostres economies compten amb un avantatge comparatiu, i són més potents i dinàmiques. També hem de valorar on podem focalitzar el nostre múscul inversor, com per exemple, en l'ecosistema de les *startups*. Si finalment assolim els nostres objectius climàtics, serà gràcies a l'impuls d'aquests sectors preferencials, no perquè seguim el camí marcat per la Xina.

VB: Quines són les implicacions que, segons la seva opinió, té això per a la UE? Ho dic perquè, tant a la UE com als EUA, avancem vers una millor regulació en sectors clau, però alhora hem vist com l'aprovació de la citada Llei de Reducció de la Inflació (IRA, per les seves sigles en anglès) generava una certa competència deslleial i tensions a ambdues bandes de l'Atlàntic. Com valora vostè aquesta revisió i en especial les seves implicacions geopolítiques?

SG: La meva impressió és que per entendre veritablement les raons que hi ha darrere de l'IRA, hem d'entendre quins són els condicionants reals de la política estatunidenca. A diferència d'Europa, als Estats Units no hi ha cap desig de regular més les qüestions climàtiques; és impossible aprovar lleis que s'assemblin a les europees, centrades en limitar i posar preu al carboni; als Estats Units el que es contempla és donar «pastanagues» al sector privat, és a dir, subsidis, que són



molt més fàcils d'aprovar. El proteccionisme que emana d'aquesta llei respon a l'obsessió nord-americana de competir amb la Xina, que és una de les poques qüestions que avui genera consens entre els dos grans partits que, com he dit, estan obcecats pel paper emergent de la Xina al món, i les possibilitats reals de competir amb ella. Si parlem amb franquesa, crec que aquesta llei no s'entén sense el *factor Xina*. Crec que Washington és conscient que la llei incomoda als nostres aliats europeus i asiàtics, i està intentant trobar fórmules de diàleg bilateral per a que empreses d'altres països aliats puguin també beneficiar-se de l'esquema de subsidis nord-americà. No obstant això, crec que no seria realista esperar més dels Estats Units en aquest moment, i crec que haurem de conformar-nos amb la dimensió i l'abast actual de l'IRA.

VB: Parlem, doncs, de la competència amb la Xina. Pensa que aquesta competència per produir tecnologies verdes afavoreix o perjudica la lluita contra el canvi climàtic? Dit d'una altra manera: accelerarà el desenvolupament i la innovació o alentirà la implementació efectiva?

SG: La resposta a la seva pregunta rau en els motius que ens van portar fins aquí. I es mou en dues direccions. En primer lloc, com he dit, si intentem jugar al joc que ens proposa la Xina i sota les seves regles, crec que la transició serà més lenta. De la mateixa manera, si els Estats Units decideixen apostar per tecnologies locals que incorporin molts més components domèstics en els panells solars, això també alentirà la transició i l'encarirà, ja que la Xina lidera la producció d'aquesta tecnologia a baix cost. Ens hem de centrar

doncs, en aquelles àrees on podem guanyar, allà on som bons, com per exemple, desenvolupant noves tecnologies que passen ràpidament del laboratori a la comercialització. Als Estats Units som especialment bons en treballs sota el subsol, ja que disposem d'una indústria de gas i petroli potent i acostumada a treballs sota terra, i aquesta és una expertesa molt útil per exemple per a la captura del carboni. Ens hem de centrar en aquest tipus d'iniciatives i no obcecar-nos amb mesures proteccionistes que l'únic que volen és penalitzar la tecnologia xinesa i que alentiran i encariran el procés. Ara bé, no li nego que és un encaix realment molt i molt difícil, que els polítics del meu país –i crec que també del seu– encara barrinen com poden resoldre.

VB: No sé si comparteix la meua visió que, des d'una perspectiva àmplia, aquesta nova regulació no distingeix prou entre noves i velles energies renovables, entre, diguem, els panells solars i d'altres tecnologies com la de l'hidrogen, on sí que hi ha una mica més de marge de competició amb la Xina. La meua preocupació és que en augmentar el proteccionisme de manera general es dificulti la transició energètica. No seria millor acceptar certa competició i cooperació amb la Xina?

SG: El cas dels panells solars és, sens dubte, el més extrem, ja que el lideratge xinès és tan gran que intentar posar-nos al nivell de la Xina resulta impossible. No obstant això, no és aquest el cas d'altres sectors, com el de les bateries o dels minerals crítics. Constantment em pregunten si l'economia mundial passarà de dependre del petroli i el gas dels *petroestats* a dependre dels minerals crítics



de la Xina, és a dir, si senzillament passarem de dependre d'un règim autoritari a un altre. I no, jo no comparteixo aquesta idea, ja que parlem de productes fonamentalment diferents; una cosa és un combustible, que fa que el sistema funcioni, i l'altra són els materials necessaris per construir un nou sistema. Necessitarem una quantitat colossal d'aquests materials, tants, que crec que hi ha lloc per a tothom al mercat. Per exemple, des de l'òptica dels Estats Units, bona part de l'atenció de l'IRA es focalitza en el desenvolupament de nous minerals crítics i de bateries per als vehicles elèctrics, que fan ús d'aquests minerals crítics per poder funcionar. No em refereixo només dels minerals que estan en boca de tothom –com el cobalt o les terres rares–, sinó també d'altres molt més modestos, com el coure, sense el qual és impossible electrificar el món. I en necessitarem molts més dels que tenim ara, motiu pel qual crec que existeix molt de marge per a l'expansió. I això no serà tant una opció, com una obligació, ja que hem d'augmentar l'oferta de minerals que, contra el que s'acostuma a pensar, són un recurs natural que està distribuït de manera molt extensa arreu del món. Fins i tot les anomenades terres rares no ho són tant, ja que es troben a molts llocs que arribat el cas podríem començar a minar. Crec que aquesta hauria de ser l'actitud, en comptes d'estar queixant-nos permanentment de que avui la Xina té avantatge i assumir que sempre serà així. Aquesta conducta ha de canviar si aspirem a abastir suficientment tot el món.

VB: Imaginem-nos, doncs, que ens trobem en aquest escenari i que ens aboquem a extraure aquests minerals que, com bé diu, estan més o menys distribuïts arreu del món. Arriba el moment de processar-los i

refinar-los, una operativa que té uns costos ambientals enormes. Creu que fins i tot aquest procés podria també relocalitzar-se i retornar als països occidentals?

SG: Sí, si que ho crec. I no en termes de relocalització, sinó que n'hauré de processar més perquè en necessitem més quantitat. No és tant un procés de *reshoring* com de dotació de noves capacitats de processament de terres rares. També com li dic, de minerals més mundans, com el coure, i sota estàndards millors. De vegades fa la sensació que hi ha persones que volen creure que la transició energètica serà com un retorn a la «mare natural», que ens situarà novament en comunió amb el medi ambient. La realitat, però, és que estarem encara dins d'un model extractiu i d'un sistema energètic amb una lògica industrial que, per tant, produirà béns industrials. Hem d'aprofitar la necessitat imperant d'augmentar la capacitat energètica per reduir al mínim les nostres emissions i els nivells de contaminació local. Crec que ho hem de veure com una oportunitat. Atès que ho hem de fer, almenys fem-ho bé.

VB: Permeti'm que li preguntí, doncs, per l'hidrogen verd. A Espanya hi ha hagut un boom de projectes i s'ha generat una enorme expectativa al voltant d'un possible nou gasoducte amb França per al transport de l'hidrogen. Quina és la seva opinió sobre aquesta tecnologia?

SG: Crec que per jutjar l'entusiasme que desperten aquestes noves tecnologies, hem d'entendre molt bé com funcionen. En el cas de l'hidrogen, hem de saber què pot fer i què no. L'hidrogen és un transportador d'energia, com l'electricitat; no és un combustible

com són el gas natural o el petroli. Per tal de produir hidrogen, doncs, ho hem de fer a partir d'altres elements. Necessitem utilitzar energia renovable de baixes emissions per desprendre l'hidrogen de l'oxigen contingut a l'aigua. Si es pot utilitzar aquella energia directament per a altres utilitats, s'hauria de fer ja que sempre serà més eficient. L'avantatge de l'hidrogen és que és un conductor d'energia que, a més, té alguns dels atributs d'un combustible; és una molècula que es pot emmagatzemar, transportar i fins i tot cremar fàcilment, i aquests són uns atributs fantàstics. Existeixen, per exemple, processos industrials que necessiten temperatures molt elevades, per als quals l'electricitat no és suficient, i que obliguen a cremar combustible. Per a aquest tipus de processos, que són molt difícils de descarbonitzar, l'hidrogen és una solució ideal. Així mateix, si volem transportar electricitat, en el temps o en l'espai, l'hidrogen és un recurs fantàstic ja que ens permet emmagatzemar fàcilment energia verda –quelcom que no és senzill–, i encara més si ho fem mitjançant transportadors d'hidrogen, com pot ser l'amoniac. També és útil per al transport de llarga distància, que requereix una gran intensitat d'energia emmagatzemada. En definitiva, l'hidrogen no és la «bala de plata» que posarà fi a tots els nostres problemes, però soc molt optimista pel que fa als usos específics que li podrem donar en el futur. I més en països tan assolats com Espanya, que tenen un gran potencial per a les renovables. Penso que l'opció d'utilitzar hidrogen per exportar part del seu superàvit energètic seria una molt bona idea.

VB: M'alegra molt sentir-li dir això. Permeti'm ara retornar per un moment a la geopolítica. Europa i el G7 han invertit una enorme quantitat de recursos per imposar sancions sobre les exportacions energètiques de Rússia. No obstant això, hi ha qui discuteix l'efectivitat real d'aquestes sancions, bàsicament perquè segueix sent possible importar energia russa a sòl europeu. Com valora vostè el disseny i l'efectivitat d'aquestes sancions? Creu que existeix la possibilitat de que veiem aviat un nou enduriment o, fins i tot, la introducció de sancions secundàries sobre l'economia russa?

SG: Començaré puntualitzant que allò que està en disputa és el petroli rus, ja que Rússia va tancar l'aixeta del gas natural pel seu compte. Per tant, quan parlem de sancions, ens referim al petroli. I la veritat és que sancionar Rússia en aquest camp és molt complicat, ja que tant si ho volem com si no, Rússia és un gran productor de petroli que el món

necessita per abastir-se. El cru rus no es pot substituir fàcilment a curt termini sense que això no comporti que els preus es disparin de manera alarmant. Per això, les sancions sobre Rússia tenen un enfocament totalment inèdit. En lloc de negar-nos a comprar petroli rus, com hem fet anteriorment amb Veneçuela o Iran, l'opció en aquest cas ha estat provar de limitar el benefici que Rússia obté pel seu petroli i que podria fer servir per finançar la guerra a Ucraïna. I he de dir que les sancions estan funcionant –sorprenentment– molt millor del que m'esperava i no sap com em complau que les meves previsions fossin errònies. Per exemple, segons les xifres més recents publicades per l'Agència Internacional de l'Energia, les exportacions russes de petroli estan augmentant i han assolit ja nivells anteriors a la invasió d'Ucraïna, al voltant dels vuit milions de barrils diaris –aproximadament el 8% del subministrament global–, però l'ingrés obtingut a canvi per Rússia és un 43% menys que fa un any pel mateix volum exportat. Això és exactament el que pretenien les sancions: evitar el col·lapse del mercat energètic a causa d'una caiguda del subministrament, però, alhora reduir els diners que Rússia obté del seu entramat energètic. Moscou té ara *molts menys clients*, que, a més, poden exigir-li condicions millors i més descomptes. Com a conclusió, doncs, no crec que veiem noves rondes de sancions secundàries ja que ara per ara, el model de sancions està funcionant millor del que podíem esperar.

VB: Jo mateix em trobo entre els sorpresos per l'èxit de les sancions. No obstant això, em pregunto si part de l'èxit d'aquesta estratègia no depèn massa del factor preu del petroli. En la seva última reunió, l'OPEP+ va optar per no augmentar la producció de petroli, fet que podria augmentar el preu del cru i qüestionar l'èxit de les sancions sobre el petroli rus. Li preocupa un alineament creixent de Rússia amb els països de l'OPEP? Quins impactes creu que podria tenir sobre el mercat global de l'energia?

SG: Aquesta és, sens dubte, una pregunta clau. Hem d'acceptar que, amb les sancions, estem reduint l'eficiència dels mercats globals. Si pensem en com funcionava anteriorment el mercat, el petroli acabava dirigint-se a aquells llocs on tenia més sentit que anés, en termes de distància i proximitat de les refineries. Quan limitem el nombre de compradors, estem fent que el petroli acabi en mans diferents de les habituals, potser més distants i per tant, menys eficients. En el moment actual veiem que part del petroli rus

s'envia a l'Índia, on es refina, i que després s'envia a Europa, on es podria haver refinat directament, estalviant així un procés. Tot i això, si s'ha aconseguit reduir els ingressos de Rússia i la seva capacitat d'alimentar la maquinària de guerra, les sancions són efectives, independentment del camí pel qual el petroli acabi arribant a Europa. Aquesta ineficiència és el preu que estem pagant per implementar les sancions, però crec que paga la pena. El gran interrogant és, com apuntava amb encert a la seva pregunta, si els mercats de l'energia es *balcanitzaran* com a resultat del context actual o si els canvis seran temporals. Sobre això, la decisió de l'OPEP de no augmentar les quotes de producció és realment significativa, ja que alinea l'organització amb les posicions de Rússia: augmentar el preu del petroli en comptes de reduir-lo, que és el que està intentant Occident. Em preocupa molt aquest tema atès que sembla que la divisió entre Occident i la resta que veiem en d'altres àmbits es trasllada també ara al mercat de l'energia i encara no tinc clares totes les derivades que això pot comportar. Penso que és massa aviat per dir-ho. En qualsevol cas, crec que la pregunta és de vital importància.

VB: Em sorprèn que també veiem ressonar la discòrdia entre el Nord i el Sud Global en el tema de l'energia i que, més enllà de la retòrica, aquesta discrepància estigui prenent la forma d'accions concretes, que busquen minar els valors i els principis sobre els quals hem edificat l'economia global. Em refereixo, per exemple, a les declaracions recents del president brasiler Lula da Silva, quan apel·la a diversificar les monedes dominants en el comerç mundial, un tema del qual també van alçar la veu Àrabia Saudita i la Xina l'any passat quan van proposar buscar alternatives al comerç en dòlars estatunidencs. Les implicacions que això tindria per al mercat energètic són enormes. Com les valora i quina és la seva opinió sobre aquesta possibilitat?

SG: Si li digués que em sorprenen, mentiria. Estats Units ja no és el comprador gegantí d'energia que era en el passat i té tot el sentit que part d'aquest comerç deixi de fer-se en dòlars. El que no veig tan clar és que avancem cap a un nou escenari en què el dòlar deixi completament de ser la moneda de reserva del comerç internacional, principalment, perquè no veig cap altre candidat creïble que el pugui substituir. Segur que hi ha molta gent que voldria que això passés per comprometre l'hegemonia estatunidenca, i potser pot succeir en espais marginals del mercat,

però sincerament, no crec que això passi al nucli dur de l'economia. Avui dia, existeix un malestar notable entre els països de l'anomenat Sud Global respecte a la situació present, i segur que alguna cosa hi té a veure la manera com Europa ha superat l'hivern, a costa d'adquirir enormes quantitats de gas natural liquat que, d'altra manera, haurien acabat en mans d'altres compradors potencials. En particular, les regions d'Àsia Meridional i del Sud-est Asiàtic van patir aquesta substitució i una escassetat d'energia, bé per manca de subministrament o bé per l'augment de preu. I això ha empès a aquests països novament a cremar carbó, que com sap comporta enormes problemes per al clima i la contaminació local. Així, doncs, hem de ser conscients que efectivament Europa ha passat bé l'hivern, i això s'ha produït en detriment d'altres països del Sud Global, que n'han pres bona nota, i que és possible que facin ressorgir el tema a l'hora d'entaular futures negociacions sobre geopolítica o en matèria ambiental, perquè és una dinàmica sensible i totalment real.

VB: Gràcies, Samantha Gross, per aquesta fantàstica conversa sobre energia, i per anticipar-nos alguns dels temes que seran clau en el futur immediat.

SG: Ha estat un plaer. Gràcies a vostès per la invitació.

Aquesta entrevista és una síntesi editada d'una conversa més extensa, que es troba disponible en format vídeo al canal YouTube de CIDOB, i al qual es pot accedir a través del següent codi QR:

